

Het lichte oog huilt kleuren, het tijt kloven

Hommage aan een duivelskunstenaar door

FREDERIQUE VAN RIJN

Frederique van Rijn (1982) woonde acht jaar met een groep gelijkgestemden afgezonderd in de Spaanse Pyreneeën. Ze fotografeerde er alles wat ze om zich heen had, op zoek naar schoonheid in het verval. Met name het onherbergzame en de leegstand in dit van geschiedenis doordrongen gebied fascineerden haar. Haar verlangen naar verfijning en cultuur brachten haar terug naar Nederland, waar ze via omzwervingen terechtkwam in het atelier van schilder/dichter Lucebert (1924-1994). Dit leidde onder meer tot een tentoonstelling met op zijn werk geïnspireerde fotocollages.

Door **Heidi Vandamme** Fotografie **Meinbert Gozewijn van Soest**

Idealisme

Van Rijn spreekt nog vol enthousiasme over haar tijd in Spanje. Idealisme was de gemene deler die haar en een groep vrienden in 2006 deden wegtrekken. Ze kwamen terecht in Catalonië, waar de Spaanse Burgeroorlog eind jaren dertig flink had gewoed en veel huizen waren verlaten. De groep wilde er een zo onafhankelijk mogelijk bestaan leiden. In dit ruige gebied betekende dit vooral de eigen omgeving leefbaar maken. In de bergen trof Van Rijn zowel leegstand als ruïnes aan. Leegstaande huizen die opnieuw bewoond worden en daarna weer verlaten, intrigeerden haar. Ze heeft het gebied jarenlang vastgelegd, als een soort persoonlijk document. 'Ik raakte niet uitgekeken op deze bijzondere plek: de prachtige natuur, de stilte, de voelbare geschiedenis. Het is een plek waar we altijd naartoe zullen gaan.'

Artist in residence

Na jarenlang isolement was het tijd voor een nieuwe stap. Van Rijn miste het gecultiveerde en het deel uitmaken van de samenleving. Met de komst van haar dochter besloot ze voorgoed terug te keren naar Amsterdam: ze wilde haar kindje niet opvoeden in isolement. Ze belandde eerst in Drenthe, daarna in een ateliercomplex in Amsterdam. Via vrienden kwam ze in contact met de familie van Lucebert. Zijn voormalige, onaangeroerde atelier in Bergen bleek beschikbaar te zijn voor kunstenaars. Ze kon er vier maanden terecht als 'artist in residence', waar ze in alle rust kon werken en wonen.

Hommage

In dit grote huis begonnen de ideeën te stromen. Van Rijn besloot om mee te gaan in de vrolijke gekte van het atelier, dat het best te omschrijven viel als een 'creatieve ontploffing' die haar eerst intimideerde, maar vervolgens heel inspirerend werkte.

TENTOONSTELLING FREDERIQUE VAN RIJN 'DE VREDE GRAAST DE KUDDE VOOR'

Museum Kranenburgh (Bergen)
t/m 10 december 2017 kranenburgh.nl

De serie in 'het lichte oog huilt kleuren', met o.a. een gedicht van Remco Campert, is gebundeld. Er is een speciale editie (oplage 50 stuks) van het boek met een fotoprint van de cover. Beide zijn door Frederique van Rijn en Remco Campert gesignd. Prijs print + boek: € 295,-. 99uitgevers.nl

Ze besloot iets te maken wat ze niet eerder had gedaan en begon Luceberts 'aanwezigheid' in de vorm van zijn eigen werk aan de muur, vloeren vol verfspatten, maar ook meer persoonlijke attributen als asbakken en schoenen onder de tafel, te archiveren en fotograferen. Hoewel hij daar niet of amper kwam, is ze de omgeving gaan fotograferen. Elementen uit het atelier vermengde ze met de omgevingsfoto's tot intrigerende fotocollages. Haar opa dichter/schrijver Remco Campert (1929) bedacht de titels van de collages op basis van gedichtfragmenten van Lucebert. Het resultaat is een prachtige hommage aan Lucebert.

Terug naar Spanje

Na vier maanden betrok een andere kunstenaar het Bergense atelier, terwijl Van Rijn nog niet klaar was met haar project.

Ze hoorde van Luceberts atelier in Javea in Spanje, dat leegstond. Het Spaanse landschap was haar een stuk liever dan het aangeharkte Nederland. Ze vond er de ruimte waar ze altijd naar op zoek is, maar ook lelijkheid, omdat Javea in de loop der tijd volgebouwd en erg toeristisch geworden was. Wederom trok ze de bergen in, waar ze onder meer het door enkele zware bosbranden geteisterde landschap fotografeerde.

Duivelskunstenaar

De poëzie van Lucebert is voor Van Rijn synoniem aan vrolijke gekte, maar ook politiek vormt een belangrijk thema in zijn oeuvre. Lucebert was prominent aanwezig in haar jeugd. Van jongs af aan heeft ze zijn poëzie gelezen. In zijn Bergense atelier is ze alles gaan herlezen en bloeide de liefde weer helemaal op. Van Rijn noemt hem een 'duivelskunstenaar', want alles wat hij deed, was eigen: zijn keramiek, schilderijen, tekeningen, etc. 'Zijn poëzie is als muziek. Alsof je zijn woorden ziet dansen.'

Nomadisch bestaan

Inmiddels ziet Van Rijn de verschillende periodes in haar leven als een soort residentie. 'Waar ik ook ben, ontstaat iets. Ik zie het als een poëtische benadering van waar ik op dat moment ben.' Het geeft haar grote vrijheid om een nomadisch bestaan te leiden en niet vast te zitten op een plek. Sterker nog, ze maakt nu juist zoveel mee omdat ze niet aan een plek gebonden is. Momenteel woont ze bij oma en opa Campert in een oude balletschool. Ze kan er veel voor ze doen en wil ook deze periode 'gebruiken' in een volgend project. Ze kan er nog niets over zeggen, maar er liggen alweer mooie, nieuwe plannen. 🍷

Kijk ook op:
federiquevanrijn.nl